

Open House a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen

A Purdue Egyetem (USA), a Rouen-i Közgazdasági (Kereskedelmi) Főiskola (Franciaország) és a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Vezetőképző Intézete ez év januárjától közös MBA programot indított. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem és az amerikai egyetem többéves sikeres együttműködésének (hallgatócsere, tanárcsere, tananyagcsere) eredményeként az eredetileg amerikai és francia együttműködéssel indult, legmagasabb szintű üzleti és menedzser ismereteket nyújtó programhoz 1997-től teljes jogú (oktató, kutató, szervező) partnerként csatlakozott a Budapesti Egyetem Vezetőképző Intézete. Ebből az alkalomból a Budapesti Közgazdasági Egyetem Vezetőképző Intézete által rendezett Open House keretében Wilburg G. Lewellen, a Purdue Egyetem professzora válaszolt a megjelentek (egyebek között a Vezetéstudomány szerkesztőségének) kérdéseire.

A három intézmény által létrehozott International Management Centre (IMaC) MBA kurzusa újszerű alternatívát jelent az eddigi hagyományos MBA programokhoz képest mind struktúrájában, az oktatás tartalmában és a számonkérés módszerében, mind pedig a kibocsátott diplomában, fejtette ki bevezetőjében Lewellen professzor. A program egyesíti az egyes intézmények erősségeit: a nagy múltra visszatekintő, hatékonyságcentrikus, esettanulmány-központú, az egyén maximális teljesítményére épülő amerikai menedzserképzést, a nagy tapasztalattal rendelkező fejlett piacgazdaságok és az Európai Unió sajátosságaira és elvárásaira alapozó francia üzleti képzést, illetve a közép-kelet-európai átalakulás szakemberképzésében meghatározó szerepet játszó Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemnek a régió és a hazai fejlődéshez igazodó, több éves múlttal rendelkező vezetőképzését. Az integrált program ugyanakkor nemcsak az egyes intézmények erősségeit egyesíti, hanem a közös tananyagfejlesztés és együttműködés révén lehetővé teszi, hogy a képzés maximálisan elősegítse a globalizálódó világ gazdaság versenykihívásaihoz való alkalmazkodást. Az IMaC program menedzser hallgatóinak képessé kell válniuk arra, hogy vállalkozásaik erőforrásait nemzetközi mércével mérve is a leghatékonyabban hasznosítsák.

Egy, a közös program lebonyolítására vonatkozó kérdésre a professzor elmondta, hogy a tanulmányok foglalkozásaira felváltva Purdue-ben, Rouen-ben és Budapesten kerül sor két éves időszakokra elosztott két hetes intenzív bennlakásos tanulmányok keretében. A bennlakásos időszakok között a hallgatók egy sor feladatot kapnak, amelyeket otthonunkban végeznek el a következő osztályfoglalkozás sorozatra. Ily módon a tanfolyam hallgatói, azon kívül, hogy a világ más részeiből érkezett társaikkal egy padban ülnek, arról az üzleti környezetről is közvetlen tapasztalatokat szereznek, amelyben külföldi kollégáik és esetleges befektetőként talán egyszer maguk is működnek.

Az oktatógárda a három iskolából kerül ki, a tananyagban pedig hangsúlyosan fognak szerepelni az üzleti esettanulmány-elemzések, mert ezek a tantermi viták fő mozgató rugói. A francia és amerikai együttműködés eddigi eredményeit taglalva Lewellen professzor kifejtette, hogy a Rouen-i Kereskedelmi Főiskola és a Purdue Egyetem a közös programot 1995-ben kezdte meg, s eddig két osztályt indított. Az első a múlt év decemberében végzett, az az osztály pedig, amely 1997 januárjában lépett a programba, 1998 decemberében fog végezni. A végzős hallgatók mindegyike két szakmenedzseri diplomát, ún. master's degree-t kap. Az egyiket a Purdue-től, a másikat pedig a két intézmény közül az általa választottól. Lewellen professzor szerint ez a világon egyedül álló válasz a nemzetközi üzleti élet kihívásaira.

A **Vezetéstudomány** szerkesztőségének kérdésére, hogy miért éppen Magyarországot választották partnernek, az Egyesült Államok-beli professzor személyes megjegyzéssel kezdte válaszát: „Magyarországhoz családi kapcsolatok is fűzik. Feleségem családja – mondta Lewellen – a századforduló környékén vándorolt ki Magyarországról az Egyesült Államokba. Szinte a véletlen műve, hogy egyik Egyesült Államokbeli unokatestvére érdeklődni kezdett családjának története iránt, és az én segítségemet is kérte. Ennek folytán sikerült találkozni feleségem néhány itteni rokonával is.“

Komolyra fordítva a választ az amerikai professzor elmondta, hogy a magyar menedzser hallgatókról mintegy ötéves múltra visszatekintő kapcsolatai során nagyon jó benyomásokra tett szert. Tanfolya-

mainkon többnyire amerikai, francia, német, spanyol hallgatók vesznek részt. Évente három-négy magyar hallgató van minden osztályban, akik kitűnően felkészültek. Eddig összesen mintegy húsz-huszonöt magyar hallgató vett részt tanfolyamainkon és ők a matematikai, technikai, tudományos, valamint a nyelvismereteket tekintve a legjobbak. Különösen fontosnak minősítette az angol nyelv magas szintű ismeretét, ami alapfeltétel a kurzusaikon való részvételhez. További konkrét példaként említette, hogy a komputerek alkalmazásában is kitűnőek a magyar hallgatók, technikai értelemben, valamint a problémák megoldását és elemzését illetően is.

Amikor a Közgazdasági Fakultáson Budapesten előadást tart érzékeli, hogy a hallgatók jól ismerik az ipar és a kereskedelem kérdéseit. Persze nemcsak közgazdászok szereznek náluk MBA képzést. (Az Open House-n részt vevő egyik korábbi magyar hallgatójuk például elmondta: ő orvos, de úgy gondolja, az egészségügy átalakulása során egyre inkább menedzser ismeretekkel is rendelkező orvosokra van szükség. Ezért vett részt a tanfolyamon.) 1990-ben, amikor Lewellen először járt Magyarországon, az átalakulás éppen hogy elkezdődött, és meg volt lepve, hogy az emberek milyen jól értették a piaczgazdaság lényegét, azt, hogy mi is az a piaczgazdaság. Már akkor is az volt a benyomása, hogy Magyarország készült fel leginkább a piaczgazdasági átmenetre Kelet-Közép Európában. Ez a magyarázata, hogy létrejött ez az együttműködés a három egyetem között.

Arra a közbevetett kérdésre, hogy a fejlett piaczgazdaságok, főként az amerikai, menedzserképzésében szerzett tapasztalatok vajon a volt szocialista országokra is érvényesek-e, Lewellen professzor a székfoglalójában említett összefüggésre hivatkozott. Számos példa bizonyítja, fejtette ki véleményét, hogy nemcsak a menedzserek, hanem az alkalmazottak tulajdonosi érdekeltsége is fontos. Bár az Egyesült Államokban régóta ismert, hogy milyen fontos a tulajdonosi kötődés és érdekeltség, mindössze tíztizenöt éve vált elfogadottá, hogy az alkalmazottak tulajdonosi érdekeltségének a megteremtésére is van mód és szükség is. Ha ezek egyben részvényesek is, egész más a hozzáállásuk. Azt gondolja, hogy Magyarországon is ez az út járható, ami persze függ a részvény piac fejlettségétől is. Utóbbi alapvető feltétele az alkalmazotti részvények szélesebb körben való elterjesztésének.

A professzor abban sem látott problémát, hogy a volt szocialista országokban a privatizáció célja éppen a valódi tulajdonosok és a valódi alkalmazottak megteremtése. Az alkalmazottak pedig inkább rövid távon érdekeltek a jövedelem növelésében, a nyereség felosztásában, míg a tulajdonos inkább a hosszú távú érdekeltséget testesíti meg. Szerinte, mint előadásában is kifejti, lehet találni olyan megoldást, amikor az alkalmazott rövidebb távú jövedelemérdekeltsége és a tulajdonos hosszabb távú befektetési érdeke között összhang teremthető, például meghatározott időtáv megjelölésével. A bér helyett kapott részvény hozama csak öt év múlva vehető fel, tehát az alkalmazott érdekelt a jó beruházási döntésekben, a hasznot hozó befektetésekben. Azt gondolja, az átmeneti országokban talán még fontosabb, hogy az alkalmazottak is érdekeltek legyenek a hosszabb távú befektetésekben, ha úgy tetszik a vagyonosodásban. Ami ugyan Amerikában is sokakban vegyes érzelmeket kelt, még inkább sötét privatizációs ügyleteket, befolyással szerzett javakat juttat az emberek eszébe Kelet-Közép Európában. A legjobb ellenszer a nyilvánosság, ennek legalkalmasabb formája a részvény piac. Az például, hogy mit tesz a menedzsment, eladja-e a részvényeket vagy megtartja, fontos jelzés a tulajdonosok számára is. Ezért is tartja nagyon fontosnak a részvény piac fejlődését, működésének átlátható szabályozását.

Lewellen professzor saját szavai szerint vallásosan hisz a képzés hasznosságában, abban, hogy az hasznot hoz a gazdasági szervezetnek, akár kimutatható ez a haszon, akár nem. Ezzel kapcsolatban egy rövid anekdotára utalt, melyre nemrég talált rá. Németország néhai kardinálisa, *von Faulhaber* és *Albert Einstein* között egy estélyen a következő beszélgetés zajlott le: „Én tiszteltem a vallást, de a matematikában hiszek. Gondolom Ön fordítva van ezzel.“ „Ön téved“ – válaszolt a kardinális, „Számomra mind a kettő ugyanannak az isteni pontosságnak a két különböző kifejezőmódja.“ Einstein ezután megkérdezte a kardinálist, mit mondana, ha a matematika valamikor olyan következtetésre jutna, amely ellentmond a kardinális vallási hitének. „Ó“ – válaszolt a kardinális – „Minden tiszteletem a matematikusok tudományáé. Biztos vagyok benne, hogy addig nem nyugszanak, amíg nem jönnek rá, hogy tévedtek.“

B. R.